

Missä olit, kun kuulit geotieteistä ensimmäisen kerran?



Geotieteitä ei opeteta koulussa – ei ainakaan sillä nimellä. Toki alamme liittyviä ilmiöitä käsitellään maantieteen, biologian, fysiikan ja kemian oppimäärissä. Geotieteiden puuttuminen luonnontieteiden joukosta alkaa jo ala-asteelta. Oman viidesluokkalaiseni ympäristöopin materiaalissa esiteltiin eri luonnontieteilijöiden tutkimusaloja. Biologien, fyysikkojen ja kemistien kohdalla esittelyt menivät vielä jotenkuten kohdilleen. Minun ja lapseni kulmat kohosivat pilviin, kun maantieteilijöiden puolestaan kerrottiin tutkivan dinosauuksia, tulivuoria ja maanjäristyksiä. Onneksi kyseessä oli läksymoniste. Siihen lapsen oli helppo tehdä asianmukaiset termikorjaukset turmelematta koulun omaisuutta. Kirjasarjan kustantajalle puolestaan lähti sähköposti minulta.

Geotieteiden näkyvyyttä luonnontieteiden joukossa on yritetty parantaa jo usean vuoden ajan mm. alaa opettavissa korkeakouluissa sekä Suomen Geologisen Seuran (SGS) toiminnassa. SGS:n koordinoima lukiolaisille suunnattu geotieteiden olympiatoiminta ja siihen liittyvät kansalliset vaiheet ovat lisänneet alan tietoisuutta niin lukion opettajien kuin opiskelijoiden parissa. Kansallisen vaiheen geotieteiden kilpailua ja olympiavalmennustoimintaa kehitetään koko ajan eteenpäin, jotta uusia lukioita saadaan innostettua mukaan toimintaan. Myös korkeakoulut tekevät yhteistyötä sekä toistensa että lukio-opettajien kanssa alan houkuttelevuuden lisäämiseksi. Esimerkiksi FIN-GEO-koulutusyhteistyöverkostolla on valmisteilla useampi verkkokurssi, jotka tulevat olemaan avoimia muillekin kuin korkeakouluopiskelijoille.

Alan tietoisuuden ja näkyvyyden lisääminen on tuottanut jo tulosta, mutta myös uusia keinoja potentiaalisten hakijoiden tavoittamiseksi kehitetään yliopistoissa. Hakijamäärät ovat olleet tasaisessa kasvussa vuodesta 2018 kaikissa geotieteitä opettavissa korkeakouluissa. Tänä vuonna kasvu oli ennätysmitoissa, vaikka samanlaista kehitystä ei ollut yleisesti luonnontieteiden hakijamäärissä.

Vaikka tämän vuoden hakijatilastot vastaanotettiin yliopistoissa tyytyväisyyttä hyrisien, hakijamäärien huima kasvu herätti myös kysymyksiä. Miten uudet opiskelijat olivat ylipäättään kiinnostuneet geotieteistä? Tähän (ja muihin) kysymyksiin selvitettiin vastausta yhteisellä kyselyllä kaikille alalla opintonsa aloittaville opiskelijoille. Annetuista vastausvaihtoehdoista mm. luontoharrastus, geologiset nähtävyydet ja matkailu olivat suosittuja. Kuitenkin media ja luonnonkatastrofit keräsivät eniten mainintoja. Perinteisen median asiasisällössä käsitelläänkin usein geotieteelliseen tutkimukseen liittyviä ilmiöitä. Nimeltä mainittakoon ilmastokriisi, raaka-ainepula ja maanjäristykset. Kyse ei olekaan siitä, että alamme olisi suurelta yleisöltä tai nuorilta piilossa. Geotieteitä ei vain nimetä usein selvästi. Geotieteitä korkeakoulussa lukemaan lähtevällä on vankat perusteet koulun maantieteestä, biologiasta, fysiikasta ja kemiasta. Se olisi tuskin keneltäkään pois, jos jo ala-asteelta lähtien eri tieteenaloista puhuttaisiin oikeilla termeillä.

MINJA SEITSAMO-RYYNÄNEN

FIN-GEO-koulutusyhteistyöverkoston koordinaattori, SGS:n IESO-koordinaattori ja koulutustoimikunnan puheenjohtaja